

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ และเพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ รวมถึงค้นหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 อัลบั้มภาพออนไลน์จากทั้งหมด 3 เว็บไซต์ ได้แก่ <http://www.jorjae.com>, <http://www.keepalbum.com> และ <http://www.yenta4.com> โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (textual analysis) เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์ และอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ และเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ประกอบ เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ และหาสาเหตุที่ทำให้เกิดอัลบั้มภาพออนไลน์ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัดการวิจัยตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

6.1 เนื้อหาและอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์พบว่า มีเนื้อหาต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ชื่อสมาชิก (username) และชื่ออัลบั้มภาพออนไลน์ (online photo album name)
- ข้อมูล (information)
- หมวดหมู่ (categories)
- เพลงประกอบ (sound)
- คำบรรยายใต้ภาพ (caption)
- ภาพแทนตน (avatar)
- ภาพ (image)

เนื้อหาที่ปรากฏมีลักษณะที่เป็นอวัจนภาษาคือในส่วนที่เป็นรูปภาพ และภาพแทนตนโดยวิเคราะห์จากอาการภาษา (body movement) ได้แก่กิริยาท่าทาง (gestures) และเนตรภาษา (eye contact) ได้แก่ การใช้สายตา (eye contact) การแสดงออกทางหน้าตา (facial expression) และวัตถุภาษา (object) โดยในส่วนที่เป็นวจนภาษา คือ ส่วนที่เป็นภาษา ได้แก่ ชื่อสมาชิก ชื่ออัลบั้มภาพ คำบรรยายใต้ภาพ ข้อความ เพลงประกอบ โดยผู้วิจัยได้ทำการตีความความหมายเนื้อหาที่ปรากฏ เพื่อให้ทราบถึงอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ พบว่าอัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางเพศ อัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ อัตลักษณ์ทางสถานภาพ และอัตลักษณ์ทางรูปแบบการใช้ชีวิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อัตลักษณ์ทางเพศ (sexual identity)

อัตลักษณ์ทางเพศ (sexual Identity) คือความตระหนักรู้ด้านเพศของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ และมีการแสดงออกซึ่งบทบาทความเป็นตัวตนทางเพศ ว่าตนเองเป็นเพศใด และการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศเป็นสิ่งที่ปรากฏได้ชัดเจน และพบได้มากที่สุด โดยอัตลักษณ์ทางเพศ แสดงออกใน 2 มิติ ดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 เพศตามคติชีววิทยา (biological sex) หมายถึง อัตลักษณ์ทางเพศที่สามารถมองเห็นได้จากการสังเกตเห็นจากทางกาย ทั้งนี้รวมถึงการแปลงเพศด้วย (transgender) ซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศในส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนที่มองเห็นได้ง่ายที่สุดผ่านทางเนื้อหาชนิดภาพถ่ายที่สามารถเห็นรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย และสรีระต่างๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย รวมถึงการแสดงอวัยวะเพศของพวกชอบโชว์อวัยวะเพศได้อีกด้วย ซึ่งพบได้มากในเพศชาย นอกจากนั้นแล้วยังพบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เพศชาย ในอัลบั้มภาพออนไลน์จะมีอย่างน้อยหนึ่งภาพที่มีการถอดเสื้อผ้า โชว์กล้ามเนื้ออก กล้ามหน้าท้อง กล้ามแขน และอวัยวะเพศ เพื่อแสดงความเป็นชายและการดึงดูดเพศตรงข้าม หรือเพศเดียวกันในพวกรักเพศเดียวกัน และพบในเพศหญิงที่มีการแสดงสัดส่วนต่างๆ ของเพศหญิง เช่น การโชว์เนินอก สะโพก เอว บั้นท้าย

การแสดงออกเพศตามคติชีววิทยา หรือเพศสรีระในชุมชนเสมือนนี้ เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายกว่าการแสดงออกทางเพศด้วยร่างกายในโลกของความเป็นจริง เนื่องจากการถอดเสื้อผ้า หรือการนุ่งน้อยห่มน้อย การแสดงท่าทางช่วยวนทางเพศในโลกของความเป็นจริง อาจถูกมองว่าเป็นโรคจิตได้ แต่ในอัลบั้มภาพออนไลน์ซึ่งอยู่ในบริบทของชุมชนเสมือนซึ่งเป็นเสมือนเวทีที่เปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์แสดงตัวตนทางด้านนี้ออกมา

นอกจากนั้นแล้วเทคโนโลยีภาพถ่ายสนับสนุนการถ่ายภาพตนเอง ด้วยคุณสมบัติการเห็นภาพก่อนจริง ทำให้สามารถเห็นภาพถ่ายก่อนได้ และคัดเลือกมุมกล้องด้วยตนเอง ทำให้สามารถเลือกอวัยวะเพียงบางส่วนที่ต้องการนำเสนอ และสามารถบังคับสายตาของผู้ชมให้ดูอวัยวะที่ตนเองต้องการให้จับจ้อง ซึ่งในโลกของความเป็นจริง อาจทำสิ่งเหล่านี้ได้ยาก หรืออาจทำไม่ได้เลย

มิติที่ 2 เพศวิถี (sexuality) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ หรือเรียกได้ว่าเป็นรสนิยมทางเพศ (sexual taste) ได้แก่

- รักต่างเพศ (heterosexuality) เป็นการแสดงว่าเจ้าของเป็นอัลบั้มภาพออนไลน์จะเป็นรักต่างเพศนั้น ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากเนื้อหาจาก ชื่อสมาชิก ชื่ออัลบั้มภาพออนไลน์ และข้อความได้เพียงอย่างเดียว หรืออาจใช้เป็นเพียงองค์ประกอบเสริมเท่านั้น ส่วนที่สำคัญที่สุดในการบ่งชี้ได้ คือ การวิเคราะห์จากภาพและข้อความเท่านั้น โดยดูจากความสัมพันธ์ (relation) และตัวละครในภาพถ่ายเช่น ภาพถ่ายคู่กันของหญิงชาย อาจเป็นภาพแต่งงาน และมีข้อความแสดงถึงความสัมพันธ์แบบคู่รัก เช่น "เรา รักกัน" หรือในบางกรณีที่ไม่ได้มีการถ่ายภาพคู่กัน ก็อาจจะมีรูปของเพศตรงข้าม หรือ แม้กระทั่งไม่มีเลย แต่บ่งบอกด้วยคำพูดว่า "คิดถึงเธอ"

- รักเพศเดียวกัน (homosexuality) ซึ่งนั้นเป็นตัวกำหนดรสนิยมทางเพศได้เป็นอย่างดี เราจะพบได้ว่าหลายครั้งการตั้งชื่อสมาชิกนั้น มีการระบุรสนิยมทางเพศไปด้วยพร้อมกับชื่อดังเช่น gay_ray, dy_sad, sontudnarak และมักให้ข้อมูลที่ให้ความหมายถึงการรักเพศเดียวกัน เช่น “ขอลองคบกับผู้หญิงไม่สูงสิงกับผู้ชายหรืออก สัญญา แต่คบกับผู้หญิงผู้หญิงไม่อันตรายหรืออก จันสัญญา” โดยในการเลือกหมวดหมู่นั้นสามารถบ่งชี้ได้ว่าเจ้าของอัลบั้มออนไลน์เป็นพวกรักเพศเดียวกันได้ เช่น ผู้ชายสีม่วง สตรี เหล็ก

- รักสองเพศ (bisexuality) การสังเกตภายนอกไม่สามารถบอกได้ว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เป็นพวกรักสองเพศนอกจากการบอกจากภาษาโดยตรงเท่านั้น เช่น “ไบคับผม เหงา หง่าว และอยากอยากหาเพื่อนมาทำอะไรนุก ๆ กันดีกว่า แก่เหงา ติดต่อทางเมล mankingthailand@hotmail.com เท่านั้น นะคับ หรือออนเอ็มเล่นกัน”

การที่เรามองเพียงแค่สรีระ ของปัจเจกบุคคลและสามารถรู้เพศวิถีได้เป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากการวิเคราะห์รูปเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์คนหนึ่งเราอาจรู้ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

แต่หากมองลึกลงไปถึงพฤติกรรมทางเพศแล้วเราอาจต้องวิเคราะห์ในเรื่องของความสัมพันธ์ด้วย (relation) กล่าวคือการทำเพศชายกับเพศชายจะถ่ายรูปแบบเดียวกันอาจหมายถึงความสัมพันธ์แบบเพื่อน หรืออาจเป็นรสนิยมทางเพศแบบชายรักชายก็เป็นได้ ทั้งนี้อาจวิเคราะห์ได้จาก อวัจนภาษา เช่น การกอดจูบ ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ที่มากกว่าความสัมพันธ์แบบเพื่อน กอปรกับระยะห่างในการถ่ายซึ่งระยะห่างนี้ถือเป็นสัญลักษณ์ชนิดหนึ่ง คือ (proxemic) เนื่องจากการสื่อสารด้วยภาษา (linguistic communication) ไม่ใช่ผ่านทางท่าทางเท่านั้น แต่ยังรวมถึง พื้นที่และเวลาอีกด้วย (space and time) กล่าวได้ว่าทั้ง gesture และ proxemics เป็นสัญญาณที่ใช้บ่งชี้เรื่องความสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ในการที่จะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ของคนในรูปภาพ และการทำความเข้าใจถึงอัตลักษณ์ทางด้านเพศในส่วน of sexuality ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

อัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ (personality identity)

บุคลิกภาพคือสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ (unique) หรือพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากคนอื่นว่าบุคคลนั้นแตกต่างจากสมาชิกในกลุ่มอย่างไร หรือบางคนให้ความหมายว่าเป็นลักษณะต่างๆ ซึ่งกำหนดบทบาทของแต่ละบุคคลในกลุ่ม เช่น การแสดงความคิดเห็น ทักษะนิสัย ลักษณะ (Traits) และนิสัย ประการสุดท้ายนักทฤษฎีได้พิจารณาสิ่งที่สำคัญยิ่งคือ บุคลิกภาพไม่ได้แสดงถึงความแตกต่างของเขาจากคนอื่น ๆ เท่านั้นแต่ยังแสดงถึง "ตัวตนที่แท้จริงของเขา"

ภาพต่างๆ ของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถบ่งบอกถึงบุคลิกภาพได้จากการวิเคราะห์จาก ท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า การแต่งกาย รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้ และภาพอื่นๆ ในอัลบั้มภาพออนไลน์ และการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 200 อัลบั้มในสามเว็บไซต์แล้วพบว่า อัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ พบว่ามีบุคลิกภาพที่แสดงออกมา ได้แก่

- บุคลิกภาพอ่อนไหว มีความรักโรแมนติก เป็นบุคลิกภาพที่พบได้มากที่สุด เพราะในชุมชนเสมือนนี้ เป็นพื้นที่ที่เจ้าของอัลบั้มสามารถแสดงความรู้สึกต่างๆ ออกมาได้ โดยมีลักษณะบรรยายถึงความรักของตน หรือการแสดงความรัก ความรู้สึกที่เพ้อฝัน และช่างจินตนาการ
- บุคลิกภาพต้องการการยอมรับ มักพบได้บ่อยในอัลบั้มภาพออนไลน์ที่มักมีการขอคะแนนโหวตให้กับอัลบั้มภาพออนไลน์ของตน ทั้งนี้เมื่อปัจเจกบุคคลได้เข้ามาในพื้นที่สาธารณะแล้ว ย่อมต้องการการยอมรับจากกลุ่มของตนเองเป็นธรรมดา

- บุคลิกภาพต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมักให้อีเมลหรือเบอร์โทรศัพท์ไว้ในอัลบั้มภาพออนไลน์
- บุคลิกภาพหลงตัวเอง บุคลิกภาพหลงตัวเองพบได้มากเช่นกัน โดยมีเนื้อหาที่ให้ความหมายถึงการชมตัวเอง เช่น สวยทุกคนเลข*น่ารัก**โสดทุกคนนะ เพราะโดยมากแล้วการนำภาพของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักมีการคัดเลือกภาพที่ตนเองคิดว่าดูดีที่สุดในที่สุด เพราะต้องการแสดงอัตลักษณ์ด้านบวกของตน เพราะแต่ละคนต้องการการยอมรับจึงเป็นเรื่องปกติที่ต้องการคัดเลือกภาพที่ตนเองคิดว่าดีที่สุดในที่สุด
- บุคลิกภาพสดใสน่ารัก เนื่องจากเจ้าของอัลบั้มส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงมักแสดงถึงความสดใสน่ารัก และขี้มุ้งขี้ม่อม และมีการตกแต่งอัลบั้มภาพที่ดูสดใส เต็มไปด้วยสีส้ม หรือมีภาพประกอบเป็นตัวการ์ตูนน่ารัก
- บุคลิกภาพสนุกสนาน รื่นเริง แสดงออกโดยการชอบสังสรรค์กับเพื่อน เที่ยวงานรื่นเริง ไปงานปาร์ตี้
- บุคลิกภาพอารมณ์ขัน เป็นการแสดงอารมณ์ขันด้วย ภาษาและภาพ โดยมักจะแสดงอารมณ์ขันผ่านข้อความประกอบภาพ หรือ มักใช้คำที่แสดงถึงการหัวเราะ เช่น “อหิ” “555”
- บุคลิกภาพแสดงออกทางเพศ เป็นการแสดงออกถึงอวัยวะต่างๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง รวมถึงการอวดสรีระ และอวัยวะเพศด้วย
- บุคลิกภาพก้าวร้าว หยาบคาย ใช้ถ้อยคำหยาบคายด้วยภาษา และการแสดงออกทางมือเช่น การชูนิ้วกลาง
- บุคลิกภาพทันสมัย เรียบง่าย มีการตกแต่งภาพแทนตนด้วยกรอบมือถือ หรือ อินเทอร์เน็ต และภายในภาพต่างๆมักมีอุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ PDA

อัตลักษณ์ทางสถานภาพทางสังคม (social status)

อัตลักษณ์ทางสถานภาพทางสังคมของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ทางด้านประชากรศาสตร์ (demographic Identity) และ อัตลักษณ์ทางความสัมพันธ์ทางสังคม (social relation identity)

อัตลักษณ์ทางสถานภาพทางด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย ประการที่หนึ่งอัตลักษณ์ทางการศึกษา (educational Identity) หมายถึง การตระหนักรู้ว่าตนมีการศึกษาใด เป็นอัตลักษณ์ทางด้านประชากรศาสตร์ที่พบได้มากที่สุด โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักใส่ชื่อนักเรียน ชุณนิสิต นักศึกษา

ซึ่งเป็นสัญญาณหนึ่งในการแสดงอัตลักษณ์ของสถานภาพทางการศึกษาออกมา (sign of identity) ประการที่สอง อัตลักษณ์ทางชนชั้น (class identity) หมายถึงการตระหนักรู้ว่าตนเป็นคนชั้นใดในสังคม และการตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนและกลุ่มคนกับกลุ่มอื่นๆ ในสังคมในประเด็นของชนชั้นทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ ได้ให้ความหมายร่วมกัน และสัญญาณในด้านการใช้จ่ายเพื่อสร้างความแตกต่างด้านชนชั้นด้วยการบริโภคของที่มีราคาสูง เช่น รถยนต์ยี่ห้อหรู สุนัขราคาแพง ประการที่สาม อัตลักษณ์ทางอาชีพ (occupational Identity) หมายถึงการตระหนักรู้ว่าตนทำอาชีพใด มีความสามารถใด พบว่ามีอาชีพ แคนเซอร์, ทหาร, พนักงานออฟฟิศ, วิศวกร ประการที่สี่ อัตลักษณ์ทางภูมิลำเนา หมายถึงการตระหนักรู้ว่าตนอยู่ในภูมิลำเนาใด มักบอกชื่อถิ่นที่อยู่อาศัย เช่น สาวสุพรรณ, เด็กใต้ ครับ

อัตลักษณ์ทางความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึงการตระหนักถึงว่าเรามีความสัมพันธ์แบบใดในสังคม ประกอบด้วยประการที่หนึ่ง ความสัมพันธ์แบบเพื่อน เป็นความสัมพันธ์ที่พบได้มากที่สุด เนื่องจากเจ้าของอัลบั้มภาพส่วนใหญ่มักอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นอย่างมาก การถ่ายภาพร่วมกัน และการนำภาพมาลงในอัลบั้มภาพออนไลน์เพื่อแสดงถึงความเป็นกลุ่มเพื่อน มิตรภาพ และความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยในอัลบั้มภาพออนไลน์มักปรากฏภาพถ่ายสติ๊กเกอร์ หรือ ภาพถ่ายสตูดิโอ ซึ่งเป็นกิจกรรมยามว่างที่วัยรุ่นชอบทำร่วมกันเป็นประจำ ประการที่สอง ความสัมพันธ์แบบคู่รัก พบได้มากรองลงมาจากระบบความสัมพันธ์แบบเพื่อน เพราะในวัยรุ่น มักเป็นวัยที่แสวงหาความรัก และมักแสดงออกว่าตนเองเป็นคู่กับใคร ประการที่สาม ความสัมพันธ์แบบครอบครัว มักเป็นภาพ คนในครอบครัว ภาพถ่าย พ่อ แม่ ลูก ประการที่สี่ ความสัมพันธ์แบบคู่สมรส มักแสดงสถานภาพ โสดเป็นส่วนใหญ่ พบได้น้อยในสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งอยู่ในรูปแบบของ ภาพแต่งงาน

อัตลักษณ์ทางด้านรูปแบบการใช้ชีวิต (life-style identity)

รูปแบบการใช้ชีวิต เป็นความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันเช่น ชอบท่องเที่ยว แฟนคลับ เลี้ยงสัตว์เลี้ยง เล่นดนตรี เล่นกีฬา และช้อปปิ้ง พบว่าชอบท่องเที่ยวมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจาก การถ่ายภาพเนื่องในโอกาสพิเศษ เช่น การท่องเที่ยว ก็จะมีการถ่ายภาพความประทับใจเก็บไว้ และนำมาเก็บในอัลบั้มภาพ ออนไลน์

โดยสรุปผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาในอัลบั้มภาพออนไลน์นั้น แสดงอัตลักษณ์ทั้งสี่มิติซึ่งได้แก่ อัตลักษณ์ทางเพศ อัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ อัตลักษณ์ทางสถานภาพ และอัตลักษณ์ทางรูปแบบการใช้ชีวิต

เป็นการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้ตอบคำถามว่า Who am I? ผ่านทางเนื้อหาว่าฉันคือใคร เช่น “ฉันคือผู้หญิง มีรสนิยมรักเพศเดียวกันแบบหญิงรักหญิง บุคลิกภาพสดใสน่ารัก ต้องการการยอมรับ มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก ชอบเลี้ยงหมา และชอบท่องเที่ยว”

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่พบนั้น พบว่ามีอัตลักษณ์อยู่สองประเภท คือ อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (personal identity) และอัตลักษณ์กลุ่ม (group identity)

อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ปัจเจกบุคคล เกิดความแตกต่าง หรืออาจกล่าวได้ว่า อัตลักษณ์ส่วนบุคคลอยู่บนพื้นฐานของความต้องการแตกต่าง (the need for uniqueness) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) ซึ่งมีหลายแง่มุม ทั้งนี้เพราะในฐานะที่เป็นสมาชิกของแต่ละหน่วย หลากหลายหน่วยในสังคม ก็จะมีหน้าที่และบทบาทต่างกันไป สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ส่วนบุคคลเป็นการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ตอบคำถามว่า “Who am I?”

อัตลักษณ์กลุ่ม (group identity) หรืออัตลักษณ์ร่วม (collective identity) เป็นการตระหนักร่วมกันของกลุ่ม หรือเป็นการบอกว่า “พวกเราคือใคร” จากการวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนต่างๆ โดยเฉพาะในภาพถ่าย พบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักมีภาพอย่างน้อยหนึ่งภาพ ที่ถ่ายร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ทางสังคม (social relation) เช่น ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์แบบคู่รัก ความสัมพันธ์แบบครอบครัว อัตลักษณ์ดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของความต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (the need for affiliation)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการอัลบั้มภาพออนไลน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะแตกต่างกัน โดยเฉพาะทางด้านเพศ ในส่วนของ <http://www.jaejae.com> มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มรักเพศเดียวกันอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงรักหญิงเป็นจำนวนมากที่สุด และ <http://www.keepalbum.com> มีการแสดงออกทางสรีระมากที่สุด รวมถึงมีการแสดงอวัยวะเพศอย่างโจ่งแจ้ง จะเห็นได้ว่าแม้จะเป็นอัลบั้มภาพออนไลน์เหมือนกัน แต่ด้วยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ ทำให้ลักษณะการรวมกลุ่ม หรือลักษณะผู้ใช้งานแตกต่างกันด้วย ดังนั้นการที่ปัจเจกบุคคลจะเลือกเข้าไปดูพื้นที่สาธารณะหรือเว็บไซต์อัลบั้มภาพออนไลน์ใดๆ จึงจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของกลุ่มนั้นๆ ด้วย

อัตลักษณ์ที่ผู้วิจัยพบทั้งหมดนั้นเป็นอัตลักษณ์ที่ปรากฏในบริบททางสังคมแบบดิจิทัล ซึ่งต่างจากโลกของความเป็นจริง เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์อาจใช้เป็นพื้นที่เพื่อทดลองการใช้ชีวิตที่พึงพอใจ

หรือ การสร้างเป็นผู้ใดผู้หนึ่ง เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์อาจนำเสนอเฉพาะภาพที่คิดว่าดูดี การตกแต่งภาพ หรืออาจมีความกล้าที่จะแสดงออกมากกว่าปกติ เช่นการโชว์อวัยวะต่างๆของร่างกาย หรืออวัยวะเพศ ซึ่งการแสดงอัตลักษณ์ดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ออนไลน์ (online identity) หรือ อัตลักษณ์เสมือนเท่านั้น (virtual identity) ซึ่งอยู่ในลักษณะเพ้อฝัน (fantasy) ปลอมแปลง (faked) และเป็นไปตามความต้องการของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ โดยบริบททางสังคมเอื้ออำนวยต่อการนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าว ดังคำกล่าวที่ว่า “ A new world of fantasy and imagination in virtual reality. We can choose to represent ourselves as any thing we wish” ดังนั้นอัตลักษณ์ที่ผู้วิจัยค้นพบ จึงเป็นการสะท้อนถ่ายอัตลักษณ์ (portray) หรือ เป็นการใช้แทนตัวตนเท่านั้น (represent)

6.2 กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์

การที่ปัจเจกบุคคลได้เข้ามาในพื้นที่สาธารณะใหม่ๆ อย่างอัลบั้มภาพออนไลน์ ปัจเจกบุคคลจะเริ่มสร้างอัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ผ่านทางการสร้างสรรค์อัลบั้มภาพออนไลน์ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์อัลบั้มภาพออนไลน์ในแต่ละขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์ว่าในขั้นตอนต่าง ๆ นั้น ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ได้สร้างอัตลักษณ์ของตนเองผ่านกระบวนการในแต่ละขั้นอย่างไร จากการวิเคราะห์เว็บไซต์ที่เปิดให้บริการอัลบั้มภาพออนไลน์ทั้งสามเว็บไซต์ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่ากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์มีขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ ขั้นตอนการตระหนักรู้ (realization) ขั้นตอนการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ ขั้นตอนการเผยแพร่ตัวตนและตัวตนแทน (representation) ขั้นตอนการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

ขั้นตอนการตระหนักรู้ (realization)

การที่เจ้าของอัลบั้มภาพตระหนักรู้ว่า "ฉันคือใคร" อาจเป็นไปในทางที่รู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ได้ ซึ่งการแสดงตัวตนออกไปนั้น อาจเป็นไปโดยอัตโนมัติ ที่จะแสดงตนไปว่า "ฉันคือใคร" และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนหนึ่งของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ไม่ได้ตอบในสิ่งที่ตระหนักรู้มากเท่าใด (ในระดับที่เป็นการรู้สำนึก) และคำตอบมักไม่แสดงถึงอัตลักษณ์ในเชิงลึกแต่อย่างใด ดังนั้นสิ่งที่ปรากฏชัดในการสร้างตัวตน และเล่าถึงความเป็นตัวตนของตัวเองมาจากการรู้สึภายในตัวตน (inner self) ระดับไร้สำนึก (unconscious) แล้วถ่ายทอดออกมาผ่านทางอัลบั้มภาพออนไลน์เสียมากกว่า

ขั้นตอนการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์

เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตภาพโดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์จะใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการผลิตภาพ ได้แก่ กล้องถ่ายภาพดิจิทัล กล้องถ่ายภาพดิจิทัลในโทรศัพท์เคลื่อนที่ เว็บแคมเมร่า และหากภาพที่มีอยู่เป็นสิ่งพิมพ์ หรือภาพถ่ายต้องใช้เครื่องสแกนเนอร์เพื่อคัดลอกภาพดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบของดิจิทัลไฟล์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สร้างอัลบั้มภาพส่วนใหญ่ใช้กล้องดิจิทัล และกล้องดิจิทัลในโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นที่นิยม และง่ายต่อการนำเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ และสามารถถ่ายภาพตนเองได้ เนื่องจากกล้องดิจิทัล หรือกล้องดิจิทัลในโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นเป็นของที่อยู่กับตัว สามารถถ่ายที่ไหน เมื่อใดก็ได้ และพบว่าเทคโนโลยีการถ่ายภาพดังกล่าวรูก้าวในพื้นที่ส่วนตัว เนื่องจากในหลายๆ ภาพเป็นฉากห้องนอน หรือแม้แต่กระทั่งห้องน้ำ เป็นเพราะเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นเทคโนโลยีพกพาซึ่งจะติดไปกับมนุษย์ทั้งในพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนตัว และในบางเทคโนโลยีอย่างเว็บแคมเมร่าซึ่งติดอยู่กับคอมพิวเตอร์ก็มักอยู่ในห้องนอนด้วย เทคโนโลยีดังกล่าวได้เข้าไปสู่พื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ และสามารถทำให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถเปิดเผยอัตลักษณ์ของตนเองในความเป็นส่วนตัวได้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภาพอาบน้ำในห้องน้ำของตนเอง ภาพถ่ายนอนบนเตียงของตนเอง

ในการคัดเลือกมุมมอง และการโพสท่า เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์จะใช้กล้องถ่ายภาพ ถ่ายภาพที่ตนเองต้องการ อาจเป็นภาพที่คนอื่นถ่ายให้ หรือการถ่ายภาพตนเอง (self portrait) ทั้งนี้จะมีการคัดเลือกมุมมองต่างๆ อาจถ่ายเฉพาะหน้า หรือบางส่วนของร่างกาย จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่า ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์มักมีการคัดเลือกมุมมองของตนเอง โดยจะคัดเลือกมุมมองที่ตนคิดว่าดี หรือเป็นมุมที่ถ่ายออกมาแล้วดูดี ซึ่งเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ทางด้านบวกของตนเอง โดยกรองเอาเฉพาะมุมมองที่ตนเองคิดว่าดี และมักลองผิดลองถูกด้วยการถ่ายหลายครั้ง หากไม่พอใจก็จะถ่ายไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ภาพที่พอใจ เพราะการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลไม่เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ไม่พอใจก็สามารถลบแล้วถ่ายใหม่ได้ นอกจากนี้แล้วมุมมองยังสามารถใช้เพื่อบ่งบอกเอกลักษณ์ของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้อีกด้วย

การตกแต่งรูปภาพ เมื่อถ่ายภาพเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะนำเข้าสู่อัลบั้มภาพออนไลน์ เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์จะต้องนำภาพถ่ายต่างๆ เข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ พบว่าก่อนนำเข้าสู่อัลบั้มภาพออนไลน์มักมีการปรับแสง หรือการตกแต่งกราฟฟิกเพิ่มเติม เช่น ใส่ตัวอักษร ใส่ลวดลายต่างๆ ให้กับภาพ ทั้งนี้เจ้าของอัลบั้มภาพต้องมีต้นทุนความรู้อยู่ด้วย หรืออาจให้บุคคลที่รู้จักช่วยปรับแต่งภาพ

จากขั้นตอนก่อนการผลิตผู้วิจัยพบว่าภาพถ่ายที่ได้มาอาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบของภาพดั้งเดิม หรือมีการปรับเปลี่ยนไป ซึ่งหลักหนีจากความเป็นจริง ภาพที่ได้มามีการตกแต่งปรับแสง สี เพื่อให้ภาพดูสว่างขึ้น การคัดเลือกมุมกล้อง ก็เปรียบเสมือนการคัดเลือกความจริงบางส่วน เช่นมุมต่างๆของหน้าตาที่ทำให้ออกมาดูดี จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีได้เอื้ออำนวยต่อการสร้างตัวตน โดยให้อิสระในการคัดเลือก ปรับเปลี่ยน และการตกแต่ง เพื่อให้ภาพที่ออกมานั้นดูดี ดูสวยกว่าความเป็นจริงได้ ผู้วิจัยพบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพส่วนใหญ่มีต้นทุนความรู้ทางเทคโนโลยีสูง และเป็นเจ้าของเทคโนโลยีหลายอย่าง สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการถ่ายภาพ การนำภาพลงคอมพิวเตอร์ การตกแต่งภาพถ่าย ซึ่งต้นทุนเหล่านี้ ถือเป็นอำนาจอย่างหนึ่งในการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองในแบบที่ตนเองพึงพอใจ จะเห็นได้ว่าการคัดเลือกความจริงบางส่วน และการตกแต่งจากภาพต้นฉบับ ทำให้ภาพที่ได้ไกลออกจากความจริง และส่งผลให้ภาพที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์ แตกต่างจากความเป็นจริง นั่นหมายความว่า กระบวนการถ่ายภาพนั้นส่งผลต่ออัตลักษณ์ที่จะถูกนำเสนอเข้าไปในอัลบั้มภาพออนไลน์

ขั้นตอนการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์

- การสมัครสมาชิก ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ต้องกำหนดชื่อสมาชิกของตนเองเพื่อใช้ในการเข้าสู่ระบบ และใช้เป็นชื่อเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในเว็บไซต์ ซึ่งมีเป็นลักษณะเป็นนามแฝง (pseudonym) และหลังจากทำการสมัครสมาชิกเรียบร้อยแล้ว ก็จะสามารถเข้าสู่ระบบเพื่อนำภาพลงอัลบั้มภาพออนไลน์ได้ ซึ่งสิ่งต่างๆที่ได้กรอกลงในการสมัครสมาชิก ตั้งแต่การตั้งชื่อสมาชิก การกรอกข้อมูลส่วนตัว ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ก็เริ่มสร้างตัวตนใหม่เพื่อใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชนแห่งนี้ การตั้งชื่อเป็นการเริ่มสร้างอัตลักษณ์ผ่านทาง การตั้งชื่อ ตนเอง เพราะชื่อสามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ได้ในหลายๆ ด้าน เช่น เพศ บุคลิกภาพ สถานภาพทางสังคม และรูปแบบการใช้ชีวิต เช่น dy_sad เป็นชื่อสมาชิกที่บ่งบอกถึงรสนิยมทางเพศแบบรักเพศเดียวกัน และกำลังมีอารมณ์เศร้า หรือ bartender boy เป็นชื่อสมาชิกที่บ่งบอกถึงเพศชาย และมีสถานภาพทางอาชีพเป็นคนรับใช้ในร้านเหล้า

- การสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ เมื่อได้สมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์แล้ว ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ก็จะได้พื้นที่เพื่อสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ และนำภาพเข้าไปเก็บไว้ โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ต้องตั้งชื่อและกรอกข้อมูลอัลบั้มภาพออนไลน์ ซึ่งเป็นกระบวนการตั้งชื่อและให้ข้อมูลกับอัลบั้มภาพออนไลน์นั้นๆ เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถตั้งชื่อได้ตามใจ รวมถึงสามารถเล่าเรื่องของตนเอง ประกาศ ประชาสัมพันธ์ หรือระบายอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ผ่านทางภาษา ซึ่งภาษาที่ใช้สามารถบอกเพศ บุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด ของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้เป็นอย่างดี

- การเลือกหมวดหมู่เป็นการคัดเลือกหมวดหมู่เป็นการตอบคำถามว่าตนอยู่ในกลุ่มใด ซึ่งชื่อของหมวดหมู่ในแต่ละหมวดหมู่นั้นสามารถบอกเพศ บุคลิกภาพ และสถานภาพได้เช่น หม่อมเปรี๊ยะวมาด เข้ม, หม่อมสาวทำงาน, กระโปรงบานขาสั้น, มากันเป็นแก๊งค์

- การคัดเลือกภาพ และการตั้งชื่อภาพคือการคัดเลือกภาพจากคอมพิวเตอร์เพื่อนำภาพนั้นเข้าสู่อัลบั้มภาพออนไลน์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากภาพส่วนตัว เป็นภาพสาธารณะ พร้อมกับตั้งชื่อให้กับภาพ โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักคัดเลือกภาพที่ตนเองคิดว่าคูดี หรือ ภาพที่ตนเองคิดว่าน่ารัก

- การคัดเลือกเพลง การเลือกเพลงประกอบอัลบั้มภาพออนไลน์โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักเลือกเพลงที่บ่งบอกความรู้สึกในตอนนั้น หรือเพลงที่กำลังชอบอยู่ในขณะนั้น

- การสร้างภาพแทนตน คือการคัดเลือกตัวละคร การแต่งตัวให้ตัวละคร และการเลือกฉากต่างๆ ซึ่งต้องใช้เงินซื้อ มา เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถเลือกได้ว่าจะใช้ตัวละครเป็นเพศอะไร แต่งตัวอย่างไร มีสิ่งของ สัตว์เลี้ยง อะไรประกอบฉาก ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบ ก็ขึ้นอยู่กับความชอบของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ ซึ่งเป็นการสร้างตัวตนในรูปแบบที่ตนเองอยากให้เป็น c) ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับรูปแบบการแต่งกายในชีวิตจริง

โดยสรุปผู้วิจัยพบว่าการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์อยู่ในหลักของการประกอบสร้าง คือ กฎการคัดเลือก (law of selection) กล่าวคือ เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ทำการคัดเลือก การคัดเลือกภาพ ข้อความและเสียงเพลง เป็นรูปแบบของการประกอบสร้าง (construct) ซึ่งเป็นไปตามหลักขององค์ประกอบต่างๆ เพื่อบ่งบอกถึงความเป็นตัวเอง และมักคัดเลือกภาพ ที่คูดีเท่านั้น และเมื่อคัดเลือกส่วนต่างๆ แล้ว ก็นำองค์ประกอบต่างๆ มาเรียงร้อยกันจนเป็นอัลบั้มภาพออนไลน์ขึ้น ซึ่งเป็นการผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองผ่านทางภาพและภาษา หรือ อยู่ในกฎของการผสมผสาน (law of combination) การคัดเลือกภาพและข้อความของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์จึงเป็นการเล่าเรื่อง หรือการบอกกล่าวว่าคุณคือใคร ซึ่งการคัดเลือกนั้น เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มีอิสระในการนิยามว่าคุณคือใคร

ผู้วิจัยพบว่าตั้งแต่ขั้นตอนของการถ่ายภาพ จนถึงการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์นั้นก่อให้เกิดการเลือกเพียงความจริงบางส่วน โดยการคัดภาพที่ถ่ายออกมาคูดี และมีการปรับภาพเพิ่มเติม รวมถึงการกรอกข้อความต่างๆ ซึ่งสามารถกรอกเองได้อย่างอิสระ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของผู้สร้าง

อัลบั้มภาพออนไลน์ซึ่งทำให้มีลักษณะไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือเป็นเพียงอัลบั้มออนไลน์เท่านั้น
สรุปได้ว่าเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลต่อตัวตนของปัจเจกบุคคลด้วย

ขั้นตอนการเผยแพร่ตัวตน และภาพตัวแทน (representation)

เมื่อสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์เสร็จเรียบร้อยแล้ว อัลบั้มภาพออนไลน์ก็จะปรากฏแก่สาธารณะ เพื่อให้ผู้อื่นเข้ามาเยี่ยมชม จากการสัมภาษณ์เพื่อเปรียบเทียบตัวตนเสมือน หรือสิ่งที่แสดงออกไปในอัลบั้มภาพออนไลน์นั้นเหมือนหรือแตกต่างกับโลกของความจริงอย่างไร พบว่าอัลบั้มภาพออนไลน์มีความแตกต่าง โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยพบว่า ตัวตนในอัลบั้มภาพออนไลน์ไม่เหมือนกับตัวตนในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นการประกอบสร้าง การแปลงตัวตน หรือ ความเกินจริง และสาเหตุของความแตกต่างที่อัลบั้มภาพเสมือนนี้ไม่เหมือนกับโลกแห่งความจริงอันเนื่องมาจากบริบทของอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการแปลงตัวตน ซึ่งให้อิสระแก่ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์มากกว่าในโลกของความจริงที่มีกฎระเบียบมากกว่า

ในโลกของความเป็นจริง ปัจเจกบุคคลย่อมมีการเปลี่ยนไปทั้งทางด้านกายภาพ และทางด้านจิตใจ แต่ลักษณะของรูปภาพซึ่งเหมือนกับหยุดเวลาช่วงนั้นไว้ ซึ่งผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์อาจไม่ได้นำเสนอถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หากการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการนำเสนอทางด้านลบ เพราะการนำเสนอในอัลบั้มภาพออนไลน์มักเสนอในทางบวกเท่านั้น

ขั้นตอนการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

เมื่อสร้างอัลบั้มภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์จะมีอัลบั้มภาพออนไลน์เป็นของตัวเอง และมีลิงค์เพื่อให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถ นำไปใช้เพื่อการอ้างอิงถึงอัลบั้มภาพของตน แก่บุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเผยแพร่ตัวตนของตนเอง หรือเป็นการเปิดเผยอัลบั้มภาพของตนเอง ซึ่งการเผยแพร่เป็นรูปแบบหนึ่งของการเปิดเผยตัวตนแก่สาธารณะ ซึ่งอาจมีการอวดหรือพฤติกรรมชอบโชว์ร่วมอยู่ด้วย

เมื่ออัลบั้มภาพออนไลน์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ปรากฏแก่สาธารณะ บุคคลทั่วไปก็สามารถเข้ามาติชม และโหวตให้คะแนนแก่ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ได้ จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ส่วนหนึ่งเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้ว การติชมอัลบั้มภาพออนไลน์ก็ส่ง

ผลแก่ความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ และส่งผลให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขภาพได้ด้วย เพราะการที่เข้ามาพื้นที่สาธารณะแล้วนั้น ในบางครั้งไม่ใช่ที่ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถกำหนดได้ว่าตนเองอยากจะเป็นอะไร เพราะยังให้ความสำคัญของการอยู่ร่วมในสังคม ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยของแต่ละปัจเจกบุคคลที่เชื่อมั่นในตนเอง และเชื่อในสิ่งที่ตนเองนำเสนอความเป็นตนเอง ออกไปด้วย หากเจ้าของอัลบั้มภาพคนใดมีลักษณะจิตใจมั่นคง เชื่อมั่นในตัวเองสูง คำแนะนำติชมก็ไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

เมื่อสร้างอัลบั้มภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขอัลบั้มภาพในภายหลัง ทั้งนี้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ และไม่ได้มีลักษณะตายตัว เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ เช่น การเข้าไปเรียนที่ใหม่ การแต่งงาน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนสถานภาพหรือบทบาท ซึ่งเป็นส่วนที่ปรับเปลี่ยนได้

ภาพถ่ายสามารถบันทึกช่วงเวลาของชีวิตช่วงหนึ่งๆได้ และเมื่อเวลาผ่านไป อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลก็สามารถเปลี่ยนไปได้เช่นกัน ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ก็เช่นกัน เมื่อเวลาผ่านไป และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปอัตลักษณ์ต่างๆ ก็สามารถเปลี่ยนไปได้เช่นกัน เช่น ลักษณะภายนอก บุคลิกภาพ สถานภาพต่างๆ ผ่านไป การบันทึกภาพในอีกช่วงเวลาหนึ่งก็สามารถบ่งชี้ถึงความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ได้เช่นกัน

โดยสรุปผู้วิจัยพบว่าวิธีการต่างๆ ในกระบวนการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ กระบวนการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้สร้างอัตลักษณ์ตนเองผ่านทางเนื้อหาต่างๆ ซึ่งสร้างผ่านเทคโนโลยีการถ่ายภาพ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผ่านกระบวนการสร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการบอกว่า "ตนเองคือใคร"

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์เป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เข้าสู่พื้นที่สาธารณะแล้ว ยังเปิดโอกาสให้สร้างสรรค์ความเป็นตัวตนของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ และเทคโนโลยีนี้เองเป็นอำนาจที่ทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถสร้างอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ สามารถคัดเลือกภาพบางส่วนของตนเองที่คู่คิด สามารถคัดเลือกสิ่งที่ต้องการนำเสนอ เช่นการนำเสนออวัยวะเพียงบางส่วนของร่างกาย หรือการคิดแปลงภาพถ่ายในโปรแกรม

คอมพิวเตอร์ รวมถึงเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ทำให้ปัจเจกบุคคลได้เผยแพร่ตัวตนของตนเองออกไป และอินเทอร์เน็ตยังเป็นบริบทที่ไม่มีใครรู้จักใคร และปราศจากกฎหมาย หรือบรรทัดฐานในโลกแห่งความเป็นจริง ส่งผลให้ปัจเจกบุคคลมีความกล้าที่จะนำเสนอตัวตนของตนเองที่ไม่อาจนำเสนอในโลกแห่งความจริงได้ เช่น การโชว์เนื้อหนัง การโชว์อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย รวมถึงการโชว์อวัยวะเพศ กล่าวได้ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถนำเสนอว่าตัวตนของตนเองได้โดยไม่ต้องสนใจ “คนอื่น” เท่าใดนัก หรือกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีเป็นอำนาจในการบอกว่า “ฉันคือใคร” ได้มากยิ่งขึ้น

6.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดอัลบั้มภาพออนไลน์

6.3.1 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (psychological factor)

แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์ (psychological factor) พบว่ามีแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์ดังต่อไปนี้

1.) ความต้องการผูกไมตรีกับผู้อื่น (affiliative needs) เป็นความต้องการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการหาเพื่อน หรือหาคู่รัก และผู้วิจัยพบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักให้ที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงเบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในอัลบั้มภาพออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นติดต่อเข้ามาได้ เช่น "msn:princez_@hotmail.com แอดมาคุยกันนะครับ "ใครว่างก็แอดมาคุยกันได้嘛ครับ free_ha@hotmail.com" ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการหาเพื่อนใหม่

2.) ความต้องการการยอมรับ (esteem needs) เป็นความต้องการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ต้องการการยอมรับ หรือเป็นที่รู้จัก ชุมชนเสมือนในอัลบั้มภาพออนไลน์ก็เป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งเมื่อเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้เข้ามาแล้วก็ย่อมต้องการได้รับการยอมรับเช่นกัน และเครื่องวัดประการหนึ่งที่สามารถเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ได้รับการยอมรับ คือ คะแนนโหวตซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งซึ่งมีในเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการอัลบั้มภาพออนไลน์ และผู้วิจัยพบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพส่วนใหญ่มักต้องการได้รับคะแนนจากบุคคลทั่วไปในชุมชนเสมือนแห่งนี้ โดยมักแสดงออกถึงความต้องการได้รับคะแนนโหวตไว้ในอัลบั้มภาพออนไลน์ เพราะถึงแม้ว่าคะแนนจะไม่มีค่าอะไรในสังคมที่แท้จริง แต่ในสังคมออนไลน์ก็นับว่ามีค่ามาก เพราะเป็นเรื่องของคุณค่าทางจิตใจ เป็นเสมือนของแลกเปลี่ยน หรือใช้เพื่อแทนมิตรภาพ

วัฒนธรรมการออกสังคม ก็มักจะต้องการเตรียมตัวในการออกสังคมที่จะต้องแต่งกายให้ดูดี เพื่อให้เหมาะสมกับการเข้าสู่สังคม และเป็นที่ยอมรับ การเข้ามาสู่พื้นที่สาธารณะในอัลบั้มภาพออนไลน์ ก็ถือเป็นสังคมหนึ่งดังนั้นเจ้าของอัลบั้มภาพจึงมักต้องใส่ใจกับการออกสังคมนั้นด้วย โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักคัดเลือกรูปภาพที่คมชัด แสงสวย และมั่นใจว่าภาพนั้นตนเองคิดว่าดี นอกจากนี้แล้วพบว่ามีความต้องการยกย่องด้วย คือ ความต้องการได้รับการยกย่องจาก สังคม โดยคิดว่าคะแนนจะเป็นสิ่งที่ทำให้มีอำนาจ เป็นความภูมิใจ

3.) ความต้องการแสดงออก พบว่าเว็บไซต์ที่เปิดให้อัลบั้มภาพออนไลน์สามารถให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เลือกได้ว่า อัลบั้มภาพดังกล่าวจะเป็นอัลบั้มภาพสาธารณะ (public album) หรืออัลบั้มภาพส่วนตัว (private album) พบได้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เลือกเป็นแบบสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ จากที่ในสมัยก่อนนั้น เมื่อถ่ายภาพเสร็จแล้ว ก็มักจะเก็บภาพไว้ดูส่วนตัว หรือให้คนรู้จัก หรือเฉพาะคนสนิทเท่านั้น ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเก็บภาพในอัลบั้มภาพส่วนตัว เป็นการเก็บแบบสาธารณะซึ่งเปิดให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าชมได้ จะเห็นได้ว่าเป็นความต้องการหนึ่งของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ที่ต้องการแสดงตนสู่สาธารณะ

ความต้องการดังกล่าวถือเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์ทั่วไปพึงมี หากแต่ความต้องการแสดงออกนั้น อาจอยู่ในรูปแบบของ "การ ใช้อวด" ได้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างถึงสาเหตุและแรงจูงใจ ในการเก็บภาพในอัลบั้มภาพออนไลน์พบว่า เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มีความต้องการอวด หรือต้องการโชว์ โดยความต้องการแสดงออกของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์นั้นมีระดับต่างๆ 4 ระดับ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ ระดับที่หนึ่งความต้องการแสดงออก ที่ต้องการแสดงตนในพื้นที่สาธารณะ ระดับที่สองเรียกร้องความสนใจ ด้วยการลงภาพ หรือตกแต่งอัลบั้มภาพออนไลน์ให้ดึงดูดใจ ไปจนถึงพฤติกรรมชอบโชว์อวัยวะเพศ

จากความต้องการแสดงออกทั่วไป จนถึงการเรียกร้องความสนใจ อาจพัฒนาไปสู่พฤติกรรมชอบอวด ผู้วิจัยพบว่าเพศชายและเพศหญิง ในอัลบั้มภาพมักมีภาพที่แสดงออกทางเพศด้วยการโชว์อวัยวะต่างๆ ของร่างกายซึ่งแสดงออกถึงความเป็นเพศชาย และเพศหญิง โดยเพศชายจะเป็นการโชว์กล้ามเนื้อ กล้ามแขน ร่างกายที่บึกบึน และในเพศหญิง เป็นการแต่งตัวเซ็กซี่ โชว์เนินอก สะโพก เอว บั้นท้าย รวมถึงการแสดงออกถึงท่าทางขั้วบนทางเพศ นอกจากนี้ยังพบจิตเภทแบบชอบอวดอวัยวะเพศตัวเอง (exhibitionism) อีกด้วย ซึ่งส่วนใหญ่พบได้ในเพศชายมากกว่าเพศหญิง การแสดงอวัยวะเพศอย่างโจ่งแจ้ง นอกจากจะเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางเพศแล้วยังเป็นการแสดงออกถึงความต้องการ

หรือแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์เกิดอัลบั้มภาพออนไลน์ได้ เนื่องจาก ในโลกของความเป็นจริง (real life) ปังเจกบุคคลไม่สามารถแสดงออกทางเพศแบบนี้ได้ การแสดงออกในที่สาธารณะเช่นนี้อาจไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม และอาจถูกสังคมกล่าวหาได้ว่าเป็น "โรคจิต" แต่ในบริบททางสังคมเป็นดิจิทัลซึ่งเป็นโลกเสมือน และไม่ได้เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ปังเจกบุคคลสามารถแสดงอัตลักษณ์บางอย่างที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งไม่สามารถแสดงออกได้ในโลกแห่งความจริง

4.) ความต้องการที่จะเล่นสนุกสนาน

ความต้องการสนุกสนาน คือ ความต้องการที่จะสนุก หรือ ความพึงพอใจกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการเล่น (play) หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในอัลบั้มภาพออนไลน์เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถเลือกภาพใส่อัลบั้ม ตกแต่งอัลบั้มภาพออนไลน์ได้ด้วยตนเอง การแข่งกัน โหวต ฯลฯ

5.) ความต้องการทางเพศ

ความต้องการทางเพศเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ การเข้ามาในพื้นที่สาธารณะนั้น ปังเจกบุคคลอาจมีความต้องการในการหาความสัมพันธ์ทางเพศด้วยการแสดงออกทางเพศด้วยร่างกายของตน เพื่อดึงดูดความสนใจทางเพศ รวมถึงการลงข้อความในอัลบั้มภาพออนไลน์ที่มีลักษณะแสดงออกถึงความต้องการมีเพศสัมพันธ์ โดยในข้อมูลมักแสดงคิงรสนิยมทางเพศ (sexuality) ไว้ด้วย เพื่อแสดงว่าตนเองมีพฤติกรรมทางเพศอย่างไร เพราะบุคคลที่มาติดต่อจะได้เป็นคนที่มีความประพฤติทางเพศไปในทางเดียวกัน

การเข้ามาในพื้นที่สาธารณะนั้น เป็นการก่อร่างตัวตนของตนเองขึ้นมา และเมื่อปังเจกบุคคลได้เข้ามาสู่ชุมชนเสมือน จึงเป็นการสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในชุมชนเสมือน และเมื่อเข้าสู่กระบวนการสื่อสาร โดยปังเจกบุคคลต้องติดต่อทำการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งในชุมชนเสมือนมักติดต่อสื่อสารกันด้วย ตัวหนังสือ เช่น ห้องสนทนา กระดานสนทนา หรือการคุยผ่านโปรแกรม ซึ่งการสนทนาในรูปแบบดังกล่าว เป็นการสนทนาโดยการใช้วงเล็บภาษาเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการสื่อสารที่ไม่เห็นหน้า และไม่สามารถรู้ได้ว่าคู่สนทนาเป็นใคร หน้าตาอย่างไร ดังนั้นคู่สนทนามักเรียกขานรูปภาพซึ่งกันและกัน เช่น โดยเฉพาะการนัดพบปะกันทางอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะการนัดกันเพื่อมีเพศสัมพันธ์ หน้าตา รูปร่าง หรือ ความน่าดึงดูดใจทางเพศ เป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยตัดสินใจที่ก่อนที่จะนัดเจอ

6.3.2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (technological factor)

เทคโนโลยีได้เอื้ออำนวยต่อการก่อร่าง หรือการสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ขึ้น รวมถึงปัจจัยทางด้านการใช้งานของอัลบั้มภาพออนไลน์ที่มีประโยชน์ใช้สอย ซึ่งเป็นมูลเหตุจูงใจอย่างหนึ่ง และก่อให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาสู่อัลบั้มภาพออนไลน์ โดยปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (technological factor) ได้แก่ การเอื้ออำนวยของเทคโนโลยี (technology facilitate) และปัจจัยทางด้านการใช้งาน (function) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเอื้ออำนวยของเทคโนโลยีต่อการสร้างอัตลักษณ์

- สามารถแสดงตนเองสู่สาธารณะซึ่งเป็นการแสดงตัวตนในพื้นที่สาธารณะ ที่สามารถแสดงเพศ รูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ สถานภาพ และรูปแบบการใช้ชีวิต
- เอื้ออำนวยความสะดวกในการเล่าเรื่องของตนเองหรือระบายความรู้สึกต่างๆ ผ่านทางภาพ และตัวหนังสือ เช่นการระบายเรื่องชีวิตรัก ปัญหาชีวิต ระบายอารมณ์
- สามารถสร้างสรรค์ตัวตนของตนเองได้อย่างอิสระเพราะไม่เพียงการแสดงภาพถ่ายเท่านั้น แต่สามารถตกแต่งภาพแทนตน กรอบอัลบั้ม และบรรยายข้อความต่างๆ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สื่อสารได้ทั้งวงจภาษา และอวัจนภาษา
- สามารถมีแหล่งอ้างอิง/เผยแพร่ตนเองได้ เทคโนโลยีอัลบั้มภาพออนไลน์ได้เปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพมีอัลบั้มภาพออนไลน์เป็นของตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการสร้างเว็บไซต์ หรือเช่าพื้นที่เอง ซึ่งสามารถนำชื่อเรียกที่อยู่ของเว็บไซต์ (Uniform Resource Locator หรือ Url) เช่น <http://www.keepalbum.com/190763> ไปอ้างอิง เผยแพร่ตนเองในเว็บบอร์ด ห้องสนทนา หรือเว็บไซต์ต่างๆ ได้
- สามารถทดลองตัวตนของตนเองได้เปิดโอกาสให้ทดลองตัวตนในรูปแบบต่างๆ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไข ภาพ ข้อความ ภาพแทนตนได้ เพื่อตอบรับกับอัตลักษณ์ที่สามารถเปลี่ยนไป
- การแปลงตัวตน ในบริบททางสังคมแบบดิจิทัล ดังเช่นในอัลบั้มภาพออนไลน์นั้น ได้เปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถสร้างสรรค์อัลบั้มของตนเองได้อย่างเต็มที่ และมีอิสระหรืออำนาจในการที่จะบอกว่าตนเองคือใคร โดยที่ไม่ต้องเหมือนความจริง หรืออาจเป็นตัวตนที่ตนเองต้องการเป็น (masquerading) ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกภาพ การตั้งชื่อตนเอง การตกแต่งภาพแทนตน ซึ่งเป็นสิ่งที่เทคโนโลยีของระบบอัลบั้มภาพออนไลน์ได้

อำนวยความสะดวกรองรับไว้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่จะมีการคัดเลือกภาพ หรืออาจมีการแต่งภาพร่วมด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการคัดเลือกความจริงบางส่วน หรือ การปรับเปลี่ยนให้หลีกหนีจากความเป็นจริง เพื่อการนำเสนอตัวตนที่ดูดีออกสู่สาธารณะ หรืออาจกล่าวได้ว่าบริบททางสังคมแบบดิจิทัล และเทคโนโลยีในอัลบั้มภาพออนไลน์เอื้ออำนวยให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถสร้างตัวตนในแบบที่ตนเองอยากให้เป็น ทำให้ภาพที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์มีลักษณะที่เกินจริง (hyperreal) และเป็นการคัดเลือกความจริงบางส่วนเท่านั้น เพื่อต้องการนำเสนออัตลักษณ์ทางด้านบวกเพื่อให้บุคคลอื่นยอมรับ

ปัจจัยด้านการใช้งาน ประโยชน์ใช้สอยของอัลบั้มภาพออนไลน์

- ความต้องการหาพื้นที่เก็บภาพ เป็นความต้องการพื้นที่ในการนำภาพไปเก็บไว้ หรือใช้เพื่อบันทึก เก็บรักษาภาพ เพราะในบางครั้งการเก็บในคอมพิวเตอร์ อาจหายอันเนื่องมาจากฮาร์ดดิสก์เสีย อีกทั้งการเก็บภาพในอัลบั้มภาพออนไลน์ไม่เสียค่าใช้จ่าย และสามารถเก็บได้หลายๆ ภาพอีกด้วย
- สามารถเปิดดูอัลบั้มภาพออนไลน์ของตนเอง หรือให้ผู้อื่นดูจากที่ใดก็ได้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ และเวลา ทำให้สามารถเปิดดูอัลบั้มภาพออนไลน์ของตนเองจากที่ใดก็ได้ รวมถึงสามารถให้บุคคลที่ไม่ว่าอยู่แห่งหนใดก็สามารถดูได้ทุกเมื่อ ด้วยเหตุผลนี้ทำให้ข้อจำกัดเรื่องสถานที่และเวลาหมดไป เมื่อเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สร้างอัลบั้มภาพของตัวเองขึ้นมาแล้ว ก็เป็นการสร้างตัวตนขึ้นมาในอินเทอร์เน็ตที่สามารถอยู่ได้ตลอดเวลา หากใครอยากจะทำมาทักทายเพียงทักข้อความไว้ และเมื่อเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เข้ามาเช็คอัลบั้มตนเองเมื่อใด ก็สามารถทำการติดต่อกับบุคคลที่เข้ามาทักทายได้

โดยสรุปผู้วิจัยพบว่าแรงจูงใจต่างๆ ของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์นั้นมีหลากหลาย แต่แรงจูงใจดังกล่าวเป็นเพียงแต่ความต้องการเท่านั้นไม่สามารถแสดงออกมาได้ หากแต่เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยที่เปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ ได้แสดงตัวตนต่อที่สาธารณะ และเปิดโอกาสให้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยช่องทางการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงหลายๆคนเข้าด้วยกัน และนอกจากนั้นเทคโนโลยีในอัลบั้มภาพออนไลน์ยังเปิดโอกาสให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ด้วยระบบต่างๆที่รองรับไว้ เช่นระบบการเลือกรูป ระบบการตกแต่งภาพแทนคน ระบบการคัดเลือกเพลง และอีกหลากหลายระบบที่เอื้ออำนวยให้เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถสร้างสรรค์ตัวตนได้อย่างที่ตนเองต้องการเป็น

อภิปรายผลการวิจัย

ปรากฏการณ์อัลบั้มภาพออนไลน์เกิดขึ้นจากแรงจูงใจหรือความต้องการทางด้านจิตวิทยาอันหลากหลายของปัจเจกบุคคล แต่ลำพังเพียงความต้องการดังกล่าวนั้นไม่สามารถทำให้ปัจเจกบุคคลเข้ามาในพื้นที่สาธารณะได้ ความต้องการทางสังคม หรือความต้องการที่จะแสดงตนในพื้นที่สาธารณะจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ความต้องการเหล่านั้น เข้ามาแสดงตนเองได้ ซึ่งเทคโนโลยีได้เปิดโอกาสให้ความต้องการต่างๆ นั้นหลั่งไหลเข้ามา และการที่ปัจเจกบุคคลได้เข้าสู่พื้นที่สาธารณะ หรือเข้ามาในชุมชนใหม่ๆ ปัจเจกบุคคลจะเริ่มสร้างอัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะบอกว่าตนเองคือใคร และในอัลบั้มภาพออนไลน์ก็เช่นกัน เมื่อผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ได้เข้ามาในบริบททางสังคมแบบดิจิทัล ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ก็ได้สร้างอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมาผ่านทางเนื้อหาต่างๆ เช่นการบอกว่าตนเองคือเพศอะไร มีบุคลิกภาพแบบใด มีสถานภาพทางสังคม และมีรูปแบบการใช้ชีวิตอย่างไร

เทคโนโลยีไม่เพียงแต่จะเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลได้แสดงตนเองต่อสาธารณะเท่านั้น ในอัลบั้มภาพออนไลน์ซึ่งเป็นบริบททางสังคมแบบดิจิทัล พบว่าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ในบริบทแห่งนี้ ด้วยการเอื้ออำนวยในด้านต่างๆ ตั้งแต่การขั้นตอนการถ่ายภาพที่สามารถคัดเลือกมุมกล้อง และคัดเลือกภาพถ่ายที่ตนเองดูดี และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถตกแต่งภาพให้สว่างขึ้น และตกแต่งเพิ่มเติม รวมถึงการให้พื้นที่ในการเล่าเรื่องตนเอง และระบบต่างๆ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการสร้างสรรค์ตัวตนอย่างอิสระ เช่นระบบการลงรูปภาพ ระบบการสร้างภาพแทนตน ระบบการเขียนข้อความ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นนั้นเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองผ่านทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างตัวตน และให้อำนาจกับปัจเจกบุคคลในการสร้างตัวตน และมีอิสระในการบอกว่าตนเองคือใครผ่านทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นอำนาจในการบ่งบอกว่า “ฉันคือใครนั่น” เป็นการเสกสรรอัตลักษณ์ของตนเองในตัวตนที่ตนเองพอใจ ดังคำกล่าวของ Barrie Sherman และ phil ได้กล่าวว่า โลกเสมือนจริง คือเทคโนโลยีของความมหัศจรรย์และความเพ้อฝันอย่างแท้จริง และยังเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลได้เล่นบทบาทเป็นพระเจ้า (allow us to play ‘God’) ซึ่งหมายความว่าอำนาจของ “ผู้สร้าง” หรืออำนาจของปัจเจกบุคคลทั่วไปในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง

หากเปรียบกับยุคสมัยก่อน มีเพียงกษัตริย์ หรือชนชั้นสูงเท่านั้นที่สามารถแสดงตนต่อสาธารณะได้ รวมทั้งกล้องถ่ายภาพในยุคสมัยก่อนมีราคาสูง ในภาพถ่ายที่ปรากฏตัวจึงอยู่ในแต่เฉพาะกษัตริย์ ขุนนาง และผู้มียศฐาบรรดาศักดิ์ ดังนั้นประชาชนทั่วไปจึงไม่มีโอกาสที่จะแสดงตนต่อสาธารณะได้ และแม้ในยุคปัจจุบันการปรากฏตัวผ่านสื่อยังต้องอาศัยรูปร่างหน้าตาที่ดี การมีความรู้ความสามารถ ไม่ใช่ว่า

เมื่อมีความต้องการแสดงตนต่อที่สาธารณะแล้วจะทำให้คั้งใจต้องการ แต่เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตก็ได้เปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลได้เข้าสู่พื้นที่สาธารณะได้โดยง่าย และเป็นช่องทางที่ความต้องการทางจิตวิทยาได้ถูกแสดงออกมา และเข้ามาก่อร่างตัวตนใหม่ขึ้น และเทคโนโลยีกล้องถ่ายภาพดิจิทัลที่ทำให้สามารถถ่ายภาพตนเองได้ (self-portrait) กอปรกับกล้องถ่ายภาพดิจิทัลบางรุ่นที่มีเลนส์อยู่ระนาบเดียวกับหน้าจอ และโทรศัพท์เคลื่อนที่บางรุ่นสามารถปรับหมุนหน้าจอ ซึ่งสนับสนุนการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ทำให้ขณะที่เรากำลังถ่ายภาพนั้นเหมือนกับที่เราส่องกระจกอยู่ (preview mirror for self portraits) คุณสมบัติดังกล่าวทำให้เกิดการถ่ายภาพด้วยตนเอง เป็นการโยกอำนาจของมุมมองจากผู้อื่นมาเป็นตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้กระทำ (subject) และผู้ถูกกระทำ (object) กลายเป็นคนเดียวกัน ผู้ถ่ายภาพตนเองนั้นจึงสามารถเลือกส่วนต่างๆ ของร่างกายตนเอง เช่น ใบหน้า ลำตัว หรือมุมมองต่างๆ เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองได้ สรุปได้ว่าเทคโนโลยีทางการถ่ายภาพ และอินเทอร์เน็ต เอื้ออำนวยให้คนทั่วไป มีอำนาจในก่อร่างตัวตน และการแสดงตนเองต่อสาธารณะ

หากเปรียบเทียบแล้วในยุคสมัย enlightenment เป็นยุคที่ชนชั้นสูงเท่านั้นที่มีอำนาจในการกระทำสิ่งต่างๆ จึงมีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นที่มีอำนาจราวกับพระเจ้า (Somebody is God) และในยุคถัดมาซึ่งเป็นยุคสมัยของทุนนิยม มีลักษณะเป็นพาณิชย์นิยม (commercialization) ชีวิตที่ไม่มีคุณค่านอกจากระบบการผลิต (vulgarization) ทำให้ผู้คนเริ่มไร้ตัวตน (becomes impersonal) มากขึ้นในช่วงนี้ มนุษย์ได้เพียงแต่เลือกในสิ่งที่ถูกจัดไว้ให้ แต่อำนาจในการสร้าง และสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะของพระเจ้าที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ได้ถดถอยไป และดูเหมือนไม่มีผู้ใดเป็นพระเจ้า (Nobody is God) ซึ่ง Nietzsche ได้กล่าวไว้ว่า “God is dead” แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีได้ให้อำนาจในการสร้าง และสร้างสรรค์ และอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีนี้เองที่ทำให้ทุกคนที่มีเทคโนโลยีอยู่ในกำมือสามารถเล่นบทบาทเป็นพระเจ้าได้ (Everybody can be God)

ในบริบททางสังคมแบบดิจิทัล ปัจเจกบุคคลจะเป็นใครก็ได้อย่างที่ตัวเองจะเป็น สามารถที่จะสร้างตัวตนใหม่ขึ้นตามใจต้องการ สามารถแปลงเป็นเพศตรงข้าม เปลี่ยนบุคลิกภาพของตนเอง และไม่ต้องกังวลว่าคนอื่นจะมองอย่างไร และในการนำเสนออัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์นั้น ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์มีอิสระในการสร้างสรรค์ตนเองได้อย่างที่ตนเองพอใจ และอิสระจากความเป็นตัวตนในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้นอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์จึงเป็นอัตลักษณ์เสมือน ซึ่งมีลักษณะปลอมแปลง เพื่อฝัน และไม่เหมือนตัวตนในโลกแห่งความเป็นจริง โดยเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักมีการคัดเลือกมุมมอง คัดเลือกรูปภาพที่ตนเองคิดว่าดูดี รวมถึงมีการตกแต่งภาพ การตกแต่งภาพแทนคน สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นเพียงภาพตัวแทน (representation) ของปัจเจกบุคคลเท่านั้น ในยุค

หลังสมัยใหม่ (postmodernism) เป็นยุคของการจำลองแบบ (simulation) ความจริงที่อยู่ในโลกเสมือนแห่งนี้จึงเป็นความจริงเสมือน (virtual reality) เป็นความจริงในโลกเสมือนแห่งนี้ ซึ่งเป็นความจริงที่เกินจริง จากลักษณะของภาพถ่ายที่ผ่านการตกแต่ง และเป็นความจริงเพียงบางส่วน จากการคัดเลือกภาพที่ดูดีของเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์ และเป็นความจริงที่ไม่จริงในโลกแห่งความจริงแต่เป็นความจริงในโลกเสมือน กล่าวได้ว่าอำนาจของการแทน (the power of representation) มีอำนาจมากกว่าอำนาจของการรับรองว่าเป็นของแท้ (the power of authentication)

เทคโนโลยีการบันทึกภาพ และคอมพิวเตอร์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล และส่งผลต่ออัตลักษณ์ของผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์ เพราะเทคโนโลยีการถ่ายภาพได้ผลิตภาพถ่ายแบบดิจิทัล ซึ่งให้ภาพที่สมบูรณ์แบบเกินพอดี (too perfect) เกินจริง (too real) ถ่ายได้มาก แต่คัดเอาเพียงความจริงบางส่วน รวมถึงคอมพิวเตอร์ที่สามารถตกแต่งภาพถ่ายได้ กล่าวได้ว่ายิ่งเทคโนโลยีการบันทึกภาพพัฒนาไปเท่าใด ความจริงก็เป็นสิ่งที่ไกลออกไปเท่านั้น

William J. Mitchell (อ้างถึงใน กฤษณ์ ทองเลิศ, 2544) เห็นว่า ในยุคภาพถ่ายดิจิทัล เป็นโลกที่มีภาวะวิทยา (ontology) ที่ขอบบางคลุมเครือระหว่างความจริงกับจินตนาการ ในขณะที่ Liz Wells (1997) เห็นว่า การพัฒนาการผลิตภาพโดยคอมพิวเตอร์ (computer-based image production) นำสู่คำถามเรื่อง เอกสารภาพถ่ายในฐานะที่เป็น realism และนำสู่การโต้แย้งเกี่ยวกับ “photographic truth” นอกจากนี้ผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังก่อให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสถานภาพของมาตรฐานทางสุนทรียศาสตร์ และการใช้ภาพถ่ายของบุคคลในสังคมอีกด้วย

เทคโนโลยีที่พัฒนามากขึ้นได้ส่งผลต่ออัตลักษณ์ หรือตัวตนของปัจเจกบุคคลโดยตรง ลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามกลุ่มทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (technology determinism) ที่ตั้งคำถามว่าเทคโนโลยีการสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงไป จะสร้างผลกระทบอะไรให้เกิดขึ้นในระดับสังคม สถาบันหรือปัจเจกบุคคลบ้าง และมีความเชื่อว่าเทคโนโลยีเป็นสาเหตุหลัก (prime mover) ในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงในส่วนอื่นๆ

มีคำกล่าวว่า “เราเป็นปัจเจกบุคคล ที่เกิดในสัญชาติหนึ่งๆ อาศัยจุดพื้นที่ที่แน่นอน มีความสัมพันธ์ทางครอบครัว ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละคน มีความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบหนึ่งๆ ทั้งหมดเหล่านี้เป็นตัวแทนสถานการณ์หนึ่งๆ ที่ก่อให้เกิด ‘me’

มนุษย์เกิดภายในโครงสร้างสังคมที่พวกเขาไม่ได้สร้าง พวกเขาอยู่ในระเบียบทางสถาบัน และทางสังคมที่ตนไม่เคยกำหนด และพวกเขาถูกบังคับควบคุมโดยข้อจำกัดของภาษา กฎระเบียบ และกฎหมาย ทั้งหมดเหล่านี้เป็นปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของ 'me' จากแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดซึ่งพัฒนาจากแนวคิดเรื่องตัวตนจากกระจกสะท้อน (looking glass self) ของ ชาร์ล ฮอร์ตัน คูลี เป็นแนวคิดที่อธิบายว่า ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์สะท้อนภาพสิ่งแวดล้อมอย่างฉับพลันต่อปัจเจกบุคคล เป็นเสมือนกระจกส่องใจ (a mirror for the mind) และอธิบายถึงตัวตนไว้ว่า "ฉันเป็นอย่างที่ฉันคิด คุณคิดว่าฉันเป็นอย่างไร" (I am what I think you think I am) ซึ่งหมายถึง บุคคลอื่นๆ รอบตัวเราเป็นตัวกำหนดความเป็นตัวตนของเราได้ ซึ่งคูลีได้เขียนแสดงไว้ว่า "เรียงรายแต่ละคนคือกระจกส่องคน สะท้อนให้เห็นคนเมื่ออย่างกรายผ่าน" (each to each a looking glass, reflects the other that doth pass) แนวคิดนี้ได้คอยย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารระหว่างบุคคลในกระบวนการสังคมประกิดที่หล่อหลอมบุคลิกนิสัยของคน จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องตัวตนของ ชาร์ล ฮอร์ตันคูลี และมีค ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการที่บุคคลอื่นๆ มีผลอย่างมากกับตัวตนของปัจเจกบุคคล ว่าบุคคลอื่นจะเป็นเหมือนกระจกส่องใจ (a mirror for the mind) แต่เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางภาพถ่ายที่เราสามารถเห็นภาพตัวเองได้ ด้วยคุณสมบัติของการที่เทคโนโลยีการถ่ายภาพที่สามารถทำให้สามารถเห็นภาพจริงก่อนถ่ายรูปได้ (preview mirror) ซึ่งเป็นเหมือนกระจกที่เอาไว้ส่องตนเองได้ ทำให้สามารถคัดเลือกมุมกล้อง และคัดเลือกภาพถ่ายได้ ซึ่งเป็นอำนาจใหม่ในการบอกว่าตนเองคือใคร และบริบทของอินเทอร์เน็ตที่เป็นบริบทที่ไม่ใช่การสื่อสารแบบเผชิญหน้า ทำให้การนำเสนอตัวตน หรืออัตลักษณ์ที่ซ่อนเร้น หรือความต้องการที่จะแสดงคนได้อย่างอิสระมากขึ้นโดยไม่ต้องสนใจ "บุคคลอื่น" สิ่งเหล่านี้กำลังบ่งชี้ว่าเทคโนโลยี และบริบททางอินเทอร์เน็ต กำลังทำให้อิทธิพลของ "me" ลดลงอย่างมาก ซึ่งกลับจากทฤษฎีของคูลี ส่งผลให้อำนาจใหม่ที่ทำให้สิดส่วนของ "I" เพิ่มขึ้นอย่างมาก เรียกปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ว่า "อำนาจเปลี่ยนมือ" (power transfer) และอำนาจใหม่ี่เองที่เป็นการบอกว่า "อัตลักษณ์เรา เราสร้างเอง" เป็นอำนาจในการ "สถาปนา" (constitute) ตัวตนของตนเอง หรือกล่าวได้ว่าในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ หรือในบริบทอินเทอร์เน็ตนั้น ขั้นตอนการตระหนักรู้ภายในตัวตน (inner world) มีพลังอำนาจมากกว่าโลกภายนอก (outer world)

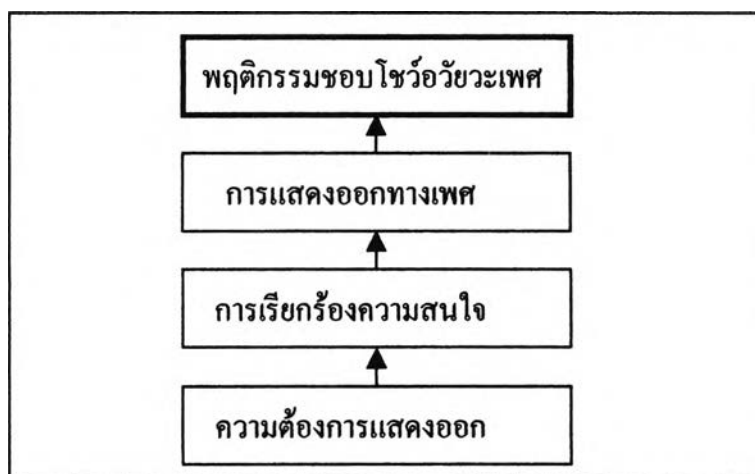
นอกจากที่เทคโนโลยีเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลเข้ามาสู่พื้นที่สาธารณะ และมีส่วนอย่างมากในการสร้างอัตลักษณ์แล้ว เทคโนโลยียังเกี่ยวข้องกับรูปแบบการแสดงตน (exhibition) หรือการเปิดเผยตัวตนในพื้นที่สาธารณะด้วย เนื่องจากการที่ปัจเจกบุคคลได้เข้ามาในพื้นที่สาธารณะแล้ว ก็มักที่จะต้องมีการยอมรับ ดังนั้นการนำเสนอตัวตนจึงเป็นสิ่งที่ต้อง "เลือก" การเลือกเอาเพียงแต่ความจริงบางส่วน หรือการคัดเฉพาะภาพที่ตนเองเห็นว่าดี เพื่อที่จะได้แสดง หรืออวดสิ่งเหล่านั้นออกไป ในอัลบั้มภาพ

ออนไลน์ ปึงเจกบุคคลที่มาเปิดให้บริการอัลบั้มภาพออนไลน์มักมีการคัดเลือกภาพที่ตนเองคิดว่าดูดี และใช้เพื่อการอวดภาพถ่ายเหล่านั้น

เมื่อปึงเจกบุคคลได้เข้ามาในอัลบั้มภาพออนไลน์ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเปิดโอกาสให้ปึงเจกบุคคลได้แสดงตัวตนออกไป หรือเป็นการยินยอมให้บุคคลอื่นเข้ามาเยี่ยมชมอัลบั้มภาพออนไลน์ของตนเองได้ ซึ่งความต้องการแสดงออกนั้นเป็นส่วนหนึ่งในความต้องการของมนุษย์ และถือเป็นเรื่องปกติ แต่หากการแสดงออกมีมากเกินไป อาจเข้าข่ายการเป็นโรคจิตเภทได้ ซึ่งความแตกต่างของระดับการแสดงออกนั้น เป็นความแตกต่างในแง่ลำดับขั้น (deference in degree)

โดยระดับการแสดงออกมีเรียงลำดับจากน้อยไปหามากคือ ระดับที่หนึ่ง คือความต้องการแสดงออก (exhibit needs) ระดับที่สองคือการเรียกร้องความสนใจ (drawing attension) ระดับที่สามคือ การแสดงออกทางเพศ (sexual expression) และระดับสุดท้ายคือ พฤติกรรมชอบโชว์อวัยวะเพศ (exhibitionism) โดยระดับความต้องการแสดงออกดังกล่าวสามารถนำมาทำเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

โดยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นเวทีที่ปึงเจกบุคคลสามารถโชว์เนื้อหนัง แสดงอวัยวะบางส่วน หรือทำทางต่างๆซึ่งไม่สามารถแสดงได้ในโลกแห่งความเป็นจริง เช่นการที่เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เพศชายแสดงถึงความเป็นชายด้วยการโชว์กล้ามเนื้อในอวัยวะต่างๆ และการแสดงอวัยวะเพศ และเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์เพศหญิงแสดงถึงความเป็นหญิง ด้วยการโชว์สัดส่วน บริเวณหน้าอก เอว สะโพก ค้นขา การแสดงออกดังกล่าวเป็นการแสดงออกที่มีลักษณะโจ่งแจ้ง (explicitly) ซึ่งการแสดงคนดังกล่าวนี้มีลักษณะที่มากกว่าปกติ หรือเรียกได้ว่าเป็นพฤติกรรมชอบโชว์ ทั้งนี้เทคโนโลยีก็เป็นอำนาจ

หนึ่งที่ทำให้ปัจเจกบุคคลเลือกถ่ายภาพเฉพาะส่วนต่างๆของร่างกาย เป็นอำนาจในการบังคับให้คนดู “จับจ้อง” เฉพาะส่วนที่เราอย่างนำเสนอ ด้วยการถ่ายอวัยวะเฉพาะส่วนนั้น และอาจปกปิดส่วนที่ไม่ต้องการนำเสนอ

การอวด หรือพฤติกรรมชอบโชว์นั้น ส่วนหนึ่งเป็นการโอ้อวดเนื้อหนัง หรือการแสดงออกทางเพศว่าตนเองมีรูปร่างที่ดี และมีแรงดึงดูดทางเพศ สังเกตได้ว่าสังคมในปัจจุบันเพศชาย หรือเพศหญิงมักมีการแสดงอวัยวะต่างๆที่แสดงออกถึงความเป็นเพศหญิงหรือเพศชายแต่ในปัจจุบันการแสดงออกดังกล่าวมีลักษณะแพร่หลายมากขึ้น ดังที่นคร ศรีสุโข นักจิตวิทยาคลินิกสมาคมจิตวิทยาไทยกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้โรคชอบโชว์แพร่ระบาดในสังคมไทยมากขึ้น โดยเฉพาะทางสื่อออนไลน์ว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โรคจิตชนิดนี้แพร่ระบาดในสังคมมากขึ้น เนื่องจากในอดีตการโชว์จำกัดอยู่เพียงในที่สาธารณะเท่านั้น โดยผู้ป่วยต้องใช้ความกล้า และความกลัวที่มีอยู่ในตัวเองเป็นตัวตัดสินใจก่อนการกระทำ เหมือนการให้จิตใต้สำนึกสองฝ่ายสู้กัน ซึ่งต้องอาศัยความกล้ามากทีเดียว ขณะที่ปัจจุบันไม่จำเป็นต้องอาศัยการไตร่ตรองของจิตใต้สำนึกเท่าใดนักเพราะผู้ป่วยสามารถแสดงพฤติกรรมดังกล่าวในที่สุดแล้วผ่านสื่อ

การแสดงอัตลักษณ์ในบริบทของอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงออกทางสรีระต่างๆ ของร่างกาย และการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ทางเพศโจ่งแจ้ง รวมถึงการแสดงกิจกรรมบางอย่างที่ปกปิดแล้วจะกระทำในเฉพาะ “พื้นที่ส่วนตัว” เช่นการอาบน้ำในห้องน้ำ การนอนบนเตียงนอนในห้องนอน แต่กลับนำพื้นที่ส่วนตัว หรือความเป็นส่วนตัวมานำเสนอใน “พื้นที่สาธารณะ” ซึ่งแท้จริงแล้วการนำเสนอดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากต้องอาศัยความกล้าเป็นอย่างมาก แต่บริบททางอินเทอร์เน็ตสนับสนุนในการแสดงตนในรูปแบบดังกล่าว ด้วยการเป็นบริบทที่ไม่มีใครรู้ว่าใครเป็นใคร (anonymous) และการแสดงตนในรูปแบบดังกล่าวเป็นที่ยอมรับได้ (social norm) เป็นเสมือนเวทีที่สามารถแสดงตนเองในรูปแบบดังกล่าว ทั้งนี้การแสดงสิ่งที่เคยเป็นพื้นที่ส่วนตัว (private space) กลับนำมาเสนอในพื้นที่สาธารณะนั้น (public space) ทำให้เส้นกั้นระหว่างพื้นที่ส่วนตัว และพื้นที่สาธารณะมีลักษณะไม่ชัดเจน (becoming blur) และทำให้การแสดงออกมีลักษณะที่ปราศจากเรื่องกาลเทศะ (time and space) มากยิ่งขึ้น

การสื่อสารในอัลบั้มภาพออนไลน์มีอยู่สองระดับ ระดับที่หนึ่งคือระดับพื้นที่สาธารณะ (public sphere) ซึ่งเปิดโอกาสให้ใครๆ เข้ามาดูอัลบั้มภาพออนไลน์ของตนได้ และระดับที่สองคือ ระดับชุมชน (community) ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่เข้ามาดูอัลบั้มภาพออนไลน์เป็นประจำ ซึ่งมีรสนิยม และบรรทัดฐาน

ชุดเดียวกัน ดังนั้นการแสดงออกทางเพศก็เป็นบรรทัดฐานซึ่งผู้ชมในระดับชุมชนยอมรับกัน จึงเปรียบเสมือนเป็นเวทีที่สามารถแสดงตนในลักษณะดังกล่าวได้

บริบททางสังคมแบบดิจิทัลแห่งนี้เปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลได้แสดงตนเองต่อสาธารณะ สามารถโชว์ หรือแสดงภาพ ข้อความของตนเองได้อย่างอิสระ แต่หากความต้องการแสดงออกเหล่านี้มีมากเกินไป อย่างที่พบในอัลบั้มภาพออนไลน์ พบว่ามีภาพที่แสดงอัตลักษณ์ทางเพศถึงความเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงด้วยร่างกาย ซึ่งบางภาพเข้าข่ายล่อแหลมและลามกอนาจาร รวมไปถึงอาการผิดปกติทางเพศได้ (sexual disorders) คือ พฤติกรรมชอบอวดอวัยวะเพศ (exhibitionist) ผู้วิจัยเห็นว่าในปัจจุบันผู้คนสามารถเป็นเจ้าของเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น จากราคาของเทคโนโลยีที่นับวันจะถูกลง และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเรื่อยๆ (high capacity) เช่นกล้องดิจิทัล อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง คอมพิวเตอร์ กอปรกับต้นทุนความรู้ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีของผู้คนก็สูงขึ้นด้วย และเมื่อเทคโนโลยีตกอยู่ในมือปัจเจกบุคคล และมีต้นทุนความรู้มากขึ้นนั้นก็หมายความว่า อำนาจนั้นก็ถูกโยกมาที่ปัจเจกบุคคลมากขึ้น จากการทำเคยเป็นผู้รับสาร เช่นการดูหนังลามก ก็สามารถเปลี่ยนเป็นผู้แสดงเอง กำกับมุมกล้องเอง และสามารถเผยแพร่ภาพต่างๆเหล่านั้นได้เอง สิ่งที่น่าสนใจก็คือ อำนาจที่ตกอยู่ในปัจเจกบุคคลนั้นจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสังคมหากอำนาจนั้นใช้ในการเผยแพร่ตนเอง หรือบุคคลอื่นๆ ในทางที่ผิด

ดูเหมือนว่าเทคโนโลยีอาจเป็นสาเหตุหลักในที่ส่งผลให้ปัจเจกบุคคลแสดงออกถึงความต้องการที่มากผิดปกติด้วยการเอื้ออำนวยต่อการแสดงตัวตน แต่หากมองในมุมกลับกันแล้วความต้องการแสดงออกที่มากผิดปกติอาจมีอยู่ก่อนแต่ถูกยับยั้งไม่ให้แสดงออก เนื่องจากจากกฎระเบียบในโลกของความเป็นจริง แต่ในโลกเสมือนแห่งนี้ซึ่งกฎระเบียบไม่ได้เข้มงวดเท่า ความต้องการเหล่านี้จึงได้รับการปลดปล่อยออกมาและแสดงให้เห็นในอัลบั้มภาพออนไลน์

อัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์คนหนึ่งมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตนเอง เช่น อัตลักษณ์ทางด้านเพศ อัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ อัตลักษณ์ทางสถานภาพทางสังคม และรูปแบบการใช้ชีวิต แต่เมื่อปัจเจกบุคคลเข้ามาในอัลบั้มภาพออนไลน์ อัตลักษณ์ดังกล่าวย่อมต้องมีการคัดเลือกเพียงบางส่วน หรือปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ โดยอัตลักษณ์ทางเพศ ไม่เพียงการแสดงออกว่าเป็นเพศชายหรือหญิง หรือมีรสนิยมทางเพศแบบใด แต่พบว่ามีการแสดงออกทางเพศที่มากกว่าโลกแห่งความจริง เช่นการอวดอวัยวะต่างๆของร่างกาย และอัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ มักมีบุคลิกภาพต้องการการยอมรับที่มากกว่าปกติเช่นการขอคะแนนนโหวด ต้องการได้ลำดับดีๆ หรือการแสดงออกบุคลิกภาพทางด้าน

บวกเสียงเป็นส่วนใหญ่ เช่นอ่อนไหวโรแมนติค นำรักสคิส มีมนุษยสัมพันธ์มีมิตรภาพ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมนุษย์ย่อมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ และในอัตลักษณ์ทางสถานภาพทางสังคม เจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักแสดงสถานภาพทางการศึกษา เช่น การเป็นนักเรียนนักศึกษา การสำเร็จการศึกษา และในด้านความสัมพันธ์มักพบรูปแบบความสัมพันธ์แบบเพื่อน และคู่รัก หมายถึงการมีสังคม การเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

วัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ใช้อัลบั้มภาพออนไลน์ มักเป็นวัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ (intimacy) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากระยะห่างในการถ่ายซึ่งระยะห่างนี้ถือเป็นสัญลักษณ์ชนิดหนึ่ง คือ (proxemic) เนื่องจากการสื่อสารด้วยภาษา (linguistic communication) ไม่ใช่ผ่านทางท่าทางเท่านั้น แต่ยังรวมถึง พื้นที่และเวลาอีกด้วย (space and time) ดังที่ E.T.Hall (1959) ได้เรียกระยะห่างต่างๆว่า The silent language โดยแบ่งออกเป็นแปดระยะ และความหมายของแต่ละระยะนั้น และเขาได้กล่าวว่า พื้นที่ คือ ตัวบ่งชี้ ความสัมพันธ์ กับ ระยะ (distant) และความใกล้ชิด (intimate) โดยพบรูปแบบความสัมพันธ์แบบเพื่อนมากที่สุด และรองลงมาเป็นคู่รัก และมักแสดงออกถึงการแสวงหาความรัก และมักแสดงออกว่าตนเองเป็นคู่กับใคร เป็นดังที่ Erikson (1968) ได้กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์ของวัยรุ่นมักมีความสัมพันธ์แบบคู่รัก (couple-hood) ซึ่งเป็นการตอบคำถามว่า “ฉันคือใคร” (“Who I am)ว่า “ฉันคือแฟนของเขา” (I’m her boy-friend) และในอัลบั้มภาพออนไลน์พบความสัมพันธ์แบบครอบครัวได้น้อย แสดงให้เห็นว่าเป็นมุมมองที่เปลี่ยนไปของวัฒนธรรม (cultural perspective) ที่วัยรุ่นในยุคสมัยใหม่ให้ความสำคัญของเพื่อน และคู่รักมากขึ้น

อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2549) กล่าวว่า หลายกลุ่มจะใช้หลายอย่างในการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม เช่นมอเดอไรซ์ดี เสื้อหนัง รอยสัก ซึ่งมันเป็นการพยายามที่จะสร้างพื้นที่ของตัวเอง กลุ่มตัวเอง ในบางกลุ่มก็อาจตกเป็นเครื่องมือของทุนเช่น รถซอปปเปอร์ แต่งรถ มาอวดกันด้วยสิ่งนี้ บางทีการสร้างพื้นที่ใหม่ก็ไม่อาจทำให้เราหลุดจากอำนาจเดิม คนกลุ่มเหล่านี้จะสร้างอัตลักษณ์ใหม่ในองค์ประกอบทางวัฒนธรรม มีอะไรที่ผสมผสาน มีอะไรที่กำหนดลักษณะเฉพาะของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกต้องมีพิธีกรรมในการเปลี่ยนผ่าน เข้ามามีพื้นที่ มีหลายลักษณะ ซึ่งเด็กวัยรุ่นมีการแสดงออกมาก และพลิกไปพลิกมาได้ตลอด เด็กบางคนออกจากบ้านแต่งตัวเป็นพังค์ กลับบ้านก็กลายเป็นลูก เป็นพี่ชาย เป็นแฟน คนเราแสดงได้หลายบทบาทเราไม่ได้มีอัตลักษณ์เดียว คนทุกคนมีอัตลักษณ์หลายอัน คุณตระหนักเลือกเปลี่ยนแปลงเช่นไร ยกตัวอย่างที่ญี่ปุ่นมีย่านคนมาแต่งตัวหลุดๆ อวดกัน พอกลับบ้านก็เปลี่ยนชุดกลับเป็นปกติ ที่ตรงนั้นมันคือการปลดปล่อย

หากเปรียบกับอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ การลงภาพถ่ายของเจ้าของอัลบั้มภาพที่ถอดเสี้ยนงุ่นง่านหม่นหมอง การโชว์อวัยวะเพศ การแสดงอาการปฏิกิริยาที่แปลกออกไป รวมถึงอีกหลายสิ่งที่ไม่สามารถแสดงออกได้ในโลกแห่งความจริง ดังนั้นพื้นที่แห่งนี้จึงเป็นเสมือนที่ปลดปล่อย ทดลองตัวตน ปลอมแปลงตัวตน ของปัจเจกบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวอาจเป็นลักษณะชั่วคราวเท่านั้น

อัตลักษณ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา และในอัลบั้มภาพออนไลน์ก็เช่นกัน พบว่าเจ้าของอัลบั้มภาพออนไลน์มักเปลี่ยนทั้งในส่วนที่เป็นข้อความ และภาพ ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ซึ่งมีลักษณะที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เป็นดังที่ Erikson (1959) ได้กล่าวไว้ว่า "อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่ง(not static) หรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ (unchangeable) แต่เชื่อว่า การสร้างอัตลักษณ์ เป็นกระบวนการทั้งชีวิต (life-long process)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้ใช้งาน

ก.ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์

การสื่อสารในอินเทอร์เน็ต เช่น การส่งอีเมล การพูดคุยต่างๆ มักต้องการเห็นหน้าของคู่สนทนา เนื่องจากต้องการเห็นหน้าคู่สนทนา หรือ อาจใช้เพื่อการตัดสินใจในการพบปะหรือนัดเจอในโลกของความเป็นจริง (off line world) ดังนั้นในบางครั้งบุคคลที่หน้าตาดีมักจะถูกคัดลอกภาพนั้นเพื่อนำไปใช้ในการอ้างอิง เพื่อผลประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น นอกจากนั้นแล้วการลงภาพบางอย่างที่เป็นส่วนตัวมากๆ หรือภาพที่หือหาว ซึ่งควรเก็บไว้ส่วนตัว ไม่ควรนำมาเก็บไว้ในอัลบั้มภาพสาธารณะ เพราะสามารถถูกคัดลอกเพื่อนำไปเผยแพร่ที่อื่นได้เหมือนกัน

ในส่วนของกรการลงภาพถ่ายซึ่งลามก อนาจาร เป็นการทำลายสังคม ซึ่งไม่ควรนำมาเผยแพร่ในที่สาธารณะเพราะไม่เพียงทำลายจริยธรรม และการนำเสนอภาพถ่ายที่เข้าข่ายพฤติกรรมชบโซว์ หรือ อวดคว้วะเพศในปริมาณมาก อาจเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบที่แพร่หลาย และกลายเป็นเรื่องปกติไปในที่สุด

ข.ผู้เยี่ยมชมอัลบั้มภาพออนไลน์

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ในอัลบั้มภาพออนไลน์ ผู้วิจัยพบว่าอัตลักษณ์ที่ปรากฏนั้นมีลักษณะเป็นอัตลักษณ์เสมือน ซึ่งแตกต่างจากโลกแห่งความเป็นจริง เนื่องจากปัจเจกบุคคลได้เข้ามาสู่พื้นที่สาธารณะแห่งนี้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สร้างอัลบั้มภาพออนไลน์สามารถกำหนด หรือนิยามตนเองได้ว่า "ฉันคือใคร" ดังนั้นสิ่งที่ปรากฏอยู่จึงเป็นเพียง "ภาพเสมือน" เท่านั้น และเจ้าของอัลบั้มภาพส่วนใหญ่มักเสนออัตลักษณ์ทางด้านบวกของตนเอง เนื่องจาก อัตลักษณ์ทางด้านบวกช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้ดี และเป็นที่ยอมรับในชุมชนเสมือนแห่งนี้ได้ ดังนั้น ผู้เข้าชม บุคคลทั่วไปที่เข้ามาติดต่อสื่อสารภายในชุมชนแห่งนี้ควรตระหนักว่า สิ่งที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์ เป็นเพียง "ตัวแทน" เท่านั้น ซึ่งอาจเหมือนหรือต่างจากความเป็นจริงได้ เพราะสิ่งที่ปรากฏอาจมีความแตกต่างในทางด้านเพศ บุคลิกภาพ และสถานภาพต่างๆ ได้ จึงควรใช้วิจารณญาณในการติดต่อสื่อสารด้วย และป้องกันการถูกล่อลวงด้วยภาพถ่ายที่ดูดี น่าเชื่อถือ

ผู้พัฒนาเว็บไซต์

ภาพถ่ายที่ปรากฏในอัลบั้มภาพออนไลน์ส่วนหนึ่งมีลักษณะเข้าข่ายลามกอนาจารดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น และภาพอื่นๆที่ขัดต่อศีลธรรม และผิดต่อข้อกำหนด จึงควรมีการตรวจสอบภาพเหล่านั้น ผู้ที่เปิดให้บริการอัลบั้มภาพควรแสดงนโยบาย และข้อตกลงอย่างเด่นชัด รวมถึงค้นหาวิธีการกรองภาพต่างๆ ก่อนให้ภาพถ่ายเหล่านั้นออกสู่สาธารณะ

ผู้กำกับนโยบายด้านสื่อสาธารณะ

เมื่อเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น การติดต่อสื่อสารของมนุษย์ก็มีหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่การสนทนาในห้องสนทนา หรือการกระดานสนทนา การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะดังกล่าวมักเป็นการสื่อสารด้วยตัวหนังสือเป็นส่วนใหญ่ การแสดงสิ่งที่ไม่ได้ออกไปอาจเป็นเพียงการล้อลวงด้วยคำพูด การใช้ถ้อยคำหยาบคายรุนแรง หรือเข้าข่ายลามกอนาจาร รวมถึงการนัดหมายเพื่อไปมีเพศสัมพันธ์ แต่เมื่อการสื่อสารภาพ เข้ามาบรรจบกับการสื่อสารด้วยตัวหนังสือ อาจมีระดับความรุนแรงที่มากขึ้น เพราะภาพสามารถสื่อสารบางอย่างได้มากกว่าตัวหนังสือ และมีอำนาจดึงดูดใจมากกว่า เช่นการลงภาพเปลือยหน้าอกของหญิงสาว การโชว์อวัยวะเพศของชายหนุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดการกระตุ้นเร้าทางเพศได้ง่ายกว่า ตัวหนังสือ และสามารถทำให้เกิดการตัดสินใจในการนัดเพื่อไปมีเพศสัมพันธ์ได้ มากไปกว่านั้น ภาพที่ลงอาจไม่ใช่ภาพของตนเอง แต่อาจใช้ภาพของบุคคลอื่นอ้างอิงแทนเพื่อล้อลวง ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้ถูกล้อลวงได้

นอกจากการนัดเพื่อมาเจอมีเพศสัมพันธ์แล้ว พฤติกรรมชอบโชว์อวัยวะขาดแพร่หลายออกไป เนื่องจากพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งเป็นภัยต่อทัศนคติ ความเข้าใจเด็กและเยาวชนได้ ผู้กำกับนโยบายด้านสาธารณะจึงควรออกกฎ และชี้แจงให้ทราบถึงประเด็นดังกล่าว และนำไปสู่ภาคปฏิบัติเพื่อการป้องกันสิ่งไม่ดีให้ออกไปสู่สังคม เช่นการลงรูปภาพอาจไม่ปรากฏขึ้นทันที ต้องผ่านการกรองล่วงหน้า หรือการลงทะเบียนอาจต้องใส่หมายเลขบัตรประชาชน เพื่อการติดตามตัวผู้ไม่ประสงค์ดี ทั้งนี้ควรทำควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ด้วยการณรงค์การถ่ายภาพ หรือการเก็บภาพอย่างสร้างสรรค์ การเก็บภาพประสพการณ์ หรือความทรงจำที่ดี มากกว่าการดึงดูใจทางด้านเพศที่สามารถดึงคนเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้คนเข้าสู่เว็บไซต์ตนเองเป็นจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยเห็นว่าภาพถ่ายเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และยังคงเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ต่อไปยังอนาคต ซึ่งจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เช่น กระแสความนิยมในการถ่ายภาพบุคคล หรือ ภาพถ่ายสตูดิโอ และภาพถ่ายสตูดิโอ จนมาถึงอัลบั้มภาพออนไลน์ ซึ่งเป็นอีกบริบทหนึ่งซึ่งภาพถ่ายได้เข้ามาสู่บริบทใหม่ๆ หรือการใช้สื่อรูปแบบใหม่ (new media) และในปัจจุบัน ภาพถ่ายถูกนำไปใช้กับอุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ เช่น เครื่องฟังเพลง I-pod เครื่องเก็บภาพถ่ายซึ่งทำเป็นเครื่องประดับ หรือการรับส่งภาพ วิดีโอ ในมือถือ

สิ่งที่น่าสนใจ คือ การที่เทคโนโลยีที่พัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งเทคโนโลยี การถ่ายภาพ เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่นับวันจะยังมีความเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลสูง รวมถึง สื่อใหม่ๆที่เกิดขึ้นนั้น จะส่งผลต่อการสื่อสาร หรือพฤติกรรมของมนุษย์ต่อไปอย่างไร เมื่อเทคโนโลยีมีราคาถูกลง และต้นทุนความรู้ของมนุษย์สูงขึ้น กอปรกับอานุภาพของเทคโนโลยีที่สามารถขยายขีดจำกัดของมนุษย์ออกไป

ข้อจำกัดการวิจัย

เว็บไซต์ <http://www.jorjajae.com> ซึ่งเป็นหนึ่งในสามของเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อนำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ได้ปิดตัวลงเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2549 และได้ถูกย้ายโอนเป็นเว็บไซต์ <http://www.truelife.com> แทน ทำให้การติดต่อขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างใน <http://www.jorjajae.com> ได้ไม่ครบถ้วน อย่างไรก็ตามก็ตีกลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ก็ครบตามที่ระบุไว้จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาวิจัยเป็นอย่างไร